

Handläggare

Tove Ahner, Charlotta Olofsson

Telefon: 08-508 36 220

Till

Äldrenämnden

Den 29 augusti 2023

Fördelning statsbidrag för hälsosamtal och uppsökande arbete

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av statsbidrag för hälsosamtal och uppsökande arbete för att minska ofrivillig ensamhet bland äldre som inte har insatser från äldreomsorgen.

Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att under 2023 fördela medel till landets kommuner för att motverka ensamhet bland äldre genom att starta, förbättra eller utöka arbetet med hälsosamtal. Målgruppen är primärt äldre som inte har några insatser från hemtjänsten eller bor på särskilt boende. Denna målgrupp saknar ofta kontakter som kan fånga upp eventuell ofrivillig ensamhet. Statsbidraget har fördelats och Stockholms stad har fått 9 024 015 kronor att fördela. Stadens beställarenheter och förebyggande enheter har informerats om statsbidraget samt att skicka in ansökan till äldreförvaltningen som har det samordnande uppdraget med stadens ansökan gentemot Socialstyrelsen. Sammanlagt har åtta beställarenheter och 12 förebyggande enheter i nio stadsdelsförvaltningar ansökt om medel för 8 562 200 kronor. Äldreförvaltningen önskar avsätta 761 815 kronor för stadsövergripande satsningar inom ett antal olika områden.

Bakgrund

Regeringen satsar medel på att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre i två olika statsbidrag i år:

- Del 1. Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre som har insatser från äldreomsorgen
- Del 2. Hälsosamtal och uppsökande arbete för äldre som ej har insatser från äldreomsorgen

Det här tjänsteutlåtandet gäller statsbidraget för del 2 - hälsosamtal och uppsökande arbete för äldre som inte har insatser från äldreomsorgen. Statsbidraget syftar till att kommunerna ska starta, förbättra eller utveckla arbetet med hälsosamtal och uppsökande verksamhet. Syftet är att nå de personer som inte har etablerade kontakter inom äldreomsorgen för att kunna uppmärksamma ofrivillig ensamhet. Genom hälsosamtalen kan behov identifieras och personcentrerade insatser föreslås utifrån ett personcentrerat perspektiv. Socialstyrelsen ansvarar för fördelningen av medel som har beräknats genom en fördelningsnyckel på antal invånare 80 år och äldre som inte har hemtjänst eller bor på särskilt boende. Stockholms kommun har blivit tilldelad 9 024 015 kronor. Stadens beställarenheter och förebyggande verksamheter informerades om statsbidraget i månadsskiftet april-maj och att de skulle skicka in ansökningar om medel till äldreförvaltningen. Äldreförvaltningen rekvirerade statsbidraget från Socialstyrelsen i maj 2023.

Statsbidraget kan användas till och med den 31 december 2023. Det är tillåtet att använda rekvirerade medel retroaktivt för aktiviteter genomförda från och med den 1 januari 2023. Socialstyrelsen kommer att följa upp hur mycket medel som använts och på vilket sätt uppdraget har genomförts.

Ärendet

I Stockholms stad har äldreförvaltningen uppdraget att administrera och ge förslag på fördelning av statsbidraget utifrån inkomna ansökningar från stadens beställarenheter och förebyggande verksamheter inom äldreomsorgen. Äldreförvaltningen informerades i månadsskiftet april-maj 2023 stadens beställarenheter och förebyggande enheter i kommunal regi om statsbidraget med en anmodan att ansöka om statsbidrag för hälsosamtal. Sista ansökningsdag till äldreförvaltningen var den 17 maj 2023.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna

har skett i förvaltningsgruppen den 24 augusti 2023. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 22 augusti 2023 och rådet för funktionshinder 24 augusti 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Social isolering och ensamhet bland äldre har uppmärksammats extra mycket de senaste åren, framförallt som en följd av coronapandemins restriktioner. Ofrivillig ensamhet riskerar att skapa ett större behov av hälso- och sjukvårdsinsatser och öka risken för psykisk ohälsa. Att uppleva ensamhet kan vara omgärdat med stigma och därför vara svårt för en del äldre att själva söka stöd eller hjälp.

Förvaltningen ställer sig positiv till hälsosamtal och uppsökande arbete som ett sätt att nå äldre som inte är kända av äldreomsorgen. Genom strukturerade hälsosamtal och uppsökande arbete kan behov och intressen fångas upp och stöd, hjälp och information kan erbjudas utifrån varje persons unika situation.

I hälsosamtalen och i det uppsökande arbetet kan information ske om kommunens, primärvårdens och civilsamhällets stöd och utbud i form av sociala, hälsofrämjande, kulturella och fysiska aktiviteter och insatser. De äldre som har behov av insatser från äldreomsorgen kan uppmärksammas och en god samverkan inom äldreomsorgens verksamheter är därför av stor vikt. En god samverkan både internt inom staden och externt med andra aktörer är en förutsättning för att kunna fånga upp varje individs behov och önskemål.

Totalt har åtta beställarenheter och 12 förebyggande enheter i nio stadsdelsförvaltningar ansökt om medel för hälsosamtal och uppsökande arbete. Den totala ansökta summan för ansökningarna är 8 562 200 kronor. Beställarenheterna ansöker i stora drag inom områden som innebär ökad samverkan internt och externt, riktade utskick till äldre, finansiering av äldrelots och äldreкуратор samt att bevilja ledsagning och transport. De förebyggande enheterna ansöker även de om utökad samverkan inom och utanför staden för att nå målgruppen, att särskilt satsa på äldre som inte har svenska som första språk och att anordna samtalsgrupper.

Förvaltningens förslag till fördelning av statsbidraget baseras på ansökt belopp i förhållande till antal äldre som omfattas samt ansökans rimlighet i genomförandet, omfattning och långsiktighet. Enligt förvaltningens förslag fördelas 8 262 200 kronor till 12 förebyggande enheter och åtta beställarenheter.

Äldreförvaltningen önskar avsätta 761 815 kronor för att genomföra stadsövergripande insatser. Insatserna består av hälsoaktiviteter för

att utveckla samverkan med de lokala simhallarna så att seniorer kan få prova på olika seniorpass, att ta fram en stadsövergripande basmodell för hälsosamtal, ta fram informationsmaterial samt kompetensutveckling inom området. En konferens med goda exempel planeras i slutet av året där samtliga enheter som beviljats medel bjuds in för att ta del av andras arbete och presentera egna goda exempel.

Linda Hamnes
Tillförordnad äldredirektör
Äldreförvaltningen

Bilagor

Bilaga 1, fördelning av statsbidrag för hälsosamtal och uppsökande arbete.